

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1917 kl. 6 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6, 9, 11, 18, 19, 20, 25 och 30 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp, Lyckholm, K. A. Nilson, Antonsson, frih. Fleming, Jacob Larsson, frih. Palmstierna, Jespersen, Röing, Jeansson i Kalmar, Månsson, Danström, Knaust, Forssman, E. J. Söderberg, Holmström, Jönsson i Revinge, von Hofsten och Johansson i Uppmälby.

Genom proposition, nr 316, av den 16 april 1917, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga följande

“Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 6, 9, 11, 18, 19, 20, 25 och 30 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

Häri genom förordnas, att 6, 9, 11, 18, 19, 20, 25 och 30 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker skola erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 7 saml. 45 häft. (Nr 55.)

6 §.

Har socker, som utlämnats till fritt bruk, blivit så skadat, att tillverkaren önskar omarbета detsamma, må under den kontroll, som kontrollstyrelsen föreskriver, sockret för omarbetning åter införas i den fabrik, varifrån det utförts, och socker till lika mängd och av samma slag utan erläggande av ytterligare skatt från densamma utlämnas till fritt bruk. Sockrets mängd och slag bestämmas av den vid fabriken anställde förste kontrollören eller, i tvistigt fall, på tillverkarens bekostnad genom sakkunnige, som nämnda styrelse tillkallar.

9 §.

Tillverkningsår räknas från och med den 1 augusti till och med den 31 juli.

11 §.

1. Vid råsockerfabrik skall fabriksbyggnaden ligga fritt, utan samband med andra byggnader, och må icke, med undantag för kontorslokal, innehålla andra lägenheter än dem, som äro behöfliga för sockertillverkningen, med mindre Kungl. Maj:t därtill lämnar tillstånd. De lägenheter, i vilka råsockrets centrifugering och uppvägning försiggå, skola bilda en särskild avdelning av byggnaden (*sockerhuset*), så att de, om så erfordras, må kunna avstängas från övriga delar av densamma.

2. Mellan sockerhuset och den övriga delen av fabriken må endast finnas en genomgång, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda förhållanden medgiver anordnandet av ytterligare högst två genomgångar. Vid en genomgång skall för de vid fabriken anställda kontrollörer finnas vaktrum med åt genomgången vettande fönster. Om magasin för sockers uppläggande gränsar till sockerhuset, må genomgång finnas även till magasinet.

3. Fönstren — — — — föreskrives.

18 §.

1. Då fabrik skall sättas i gång eller vid början av ett tillverkningsår fortfarande vara i verksamhet, åligger det tillverkaren att, minst tio dagar förrän rörelsen må börja, till Kungl. Maj:ts befallningshavande ingiva skriftlig *driftsanmälan* med uppgift om

- a) dagen, då han ämnar börja rörelsen,
 b) huruvida arbetet skall fortgå dag och natt eller endast om dagen,
 c) antalet ingångar, som i allmänhet skola hållas öppna,
 d) huruvida socker skall förvaras utom fabriksområdet, samt
 e) ombud, som i tillverkarens frånvaro skall företräda honom inför kontrolltjänstemännen,
 varjämte, därest fabriken ej står under kontroll, då anmälan göres, vid densamma skall fogas intyg av förste kontrollör, att anordningarna vid fabriken icke strida mot denna förordnings eller ordningsstadgans föreskrifter.
2. Finnes — — — — — tillståndsbevis.
 3. Vill — — — — — befallningshavande.
 4. Driftsanmälan — — — — — kontroll- och justeringsstyrelsen.

19 §.

Vid råsockerfabrik, som ej är förenad med raffinaderi, (*fristående råsockerfabrik*) skall inom en vecka efter det centrifugering av socker upphört allt socker vara inlagt på magasin under kronans lås; och skall tillverkaren därefter ofördröjligen hos förste kontrollören göra anmälan om arbetets avslutande (*slutanmälan*).

Vid raffinaderi och med raffinaderi förenad råsockerfabrik göres slutanmälan, när allt skattepliktigt socker utlämnats från fabriken.

Förste kontrollören åligger att lämna tillverkaren bevis om gjord anmälan ävensom att, så fort ske kan, därom underrätta Kungl. Maj:ts befallningshavande samt kontrollstyrelsen.

Vill tillverkaren, sedan slutanmälan blivit gjord, under tillverkningsåret åter upptaga rörelsen i fabriken, göra ny anmälan på sätt i 18 § är stadgat. Finnes ej hinder för rörelsens utövande, meddele Kungl. Maj:ts befallningshavande nytt tillståndsbevis.

20 §.

1. Om i annan fabrik än sådan, som omförmäles i 14 §, centrifugering av socker ej företages inom sex helgfria dygn efter den i driftsanmälan uppgivna tiden, åligger det tillverkaren att för hela den tid, varunder arbete icke ägt rum, till Kungl. Maj:ts befallningshavande inbetala det förste kontrollör och övriga kontrollörer vid fabriken tillkommande arvode, vid äventyr, om betalning ej sker, att Kungl. Maj:ts

befallningshavande låter hos honom utmäta detsamma. Beror uppskov på olyckshändelse eller annan omständighet, varöver tillverkaren ej kunnat råda, må kontrollstyrelsen kunna på ansökning medgiva befrielse från skyldighet, som stadgas i detta mom.

2. Har under den del av året, arbete i fabriken enligt anmälan fortgått, icke vid fabriken tillverkats i medeltal femtusén kilogram socker för varje helgfritt dygn, åligger det likaledes tillverkaren att till Kungl. Maj:ts befallningshavande inbetala hela det förste kontrollör och övriga kontrollörer vid fabriken tillkommande arvode, vid äventyr, om betalning ej sker, att Kungl. Maj:ts befallningshavande låter hos honom utmäta detsamma.

25 §.

1. Överinseendet — — — — kontroll- och justeringsstyrelsen.
2. Enligt — — — — — tillsyningsmän.
3. Förste — — — — — befallningshavande.
4. Dagarvode utgår av statsmedel under tjänstetiden till förste kontrollör med tolv och till annan kontrollör med åtta kronor, dock att, där annan kontrollör än förste kontrollör under kalendermånad eller del därav tjänstgjort längre tid än i medeltal åtta timmar om dagen, särskild ersättning för överskjutande antal timmar utgår med en krona för timme. Förste kontrollör erhåller dessutom, om resa förekommer, reseersättning med femton kronor för varje gång, han inträder i tjänstgöring eller från en till annan fabrik förflyttas. Förordnas förste kontrollör att verkställa förrättning under tid, då han ej är inkallad till tjänstgöring, erhåller han dels dagarvode med tolv kronor, dels ock reseersättning enligt fjärde klassen i gällande resereglemente.

5. Är fabrik belägen utom stad, köping eller municipalsamhälle, vare tillverkaren pliktig att på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande åt envar av den vid fabriken anställda kontrollpersonal till pris av en krona om dagen upplåta ett eldat, städat samt med nödiga möbler och sängkläder försett boningsrum, beläget i fabriken närhet. Oavsett fabriken belägenhet vare tillverkare ock skyldig att, på anmodan av Kungl. Maj:ts befallningshavande, åt envar av kontrollpersonalen, som sådant önskar, anskaffa lämplig kost mot en ersättning av en krona femtio öre om dagen. De i detta mom. omförmälda ersättningsbelopp avdragas från det vederbörande tillkommande arvode och tillhandahållas tillverkaren genom Kungl. Maj:ts befallningshavande.

6. Då, enligt vad i 19 § sägs, slutanmälan blivit gjord, skola förste kontrollör och kontrollörer återkallas. Vid fristående råsocker-

fabrik skall tillsynen överlämnas åt en av Kungl. Maj:ts befallningshavande utsedd tillsyningsman, vilken i arvode av statsmedel erhåller tio kronor för varje dag, hans verksamhet vid fabriken påkallats. Påkallas tillsyningsmannens åtgärd för uttagning av socker under tillverkningsåret mer än sextio särskilda dagar, skall ersättningen för de överskjutande dagarna gäldas av tillverkaren. När tillsyningsmannens åtgärd påkallas för uttagning av socker i mindre mängd än 5,000 kilogram eller för annat ändamål än antingen uttagning av socker eller verkställande av sådan inventering, som i 30 § sägs, skall ersättningen härför likaledes gäldas av tillverkaren.

30 §.

Inventering eller uppvägning av allt i fabrik eller magasin befintligt socker skall årligen den 31 juli samt eljest, när kontrollstyrelsen därom förordnar, verkställas i närvaro av förste kontrollör eller, där sådan icke är i tjänstgöring, tillsyningsman.

Befinnes vid inventering, att lagerbehållningen är större eller mindre än kontrollhandlingarna utvisa, men skillnaden icke överstiger i fråga om raffinerat socker 0.2 procent eller i fråga om råsocker 0.5 procent, må vederbörande kontrolltjänsteman påföra tillverkningskontot respektive från detsamma avföra ett mot överskottet eller bristen svarande belopp. Är överskottet eller bristen större, än nu är sagt, göre vederbörande kontrolltjänsteman därom ofördröjligen anmälan till kontrollstyrelsen, som äger vidtaga erforderliga åtgärder.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1917.

Nu löpande tillverkningsår skall upphöra med den 31 juli 1917.»

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt omförmälda statsrådsprotokoll vid ärendets föredragning anført till motivering för förslaget, får utskottet hänvisa till propositionen.

Bland de i propositionen omhandlade förändringarna tilldrager sig den genom ändring i 25 § 4 mom. föreslagna höjningen av sockerkontrollörernas dagarvode från 6 till 8 kronor den största uppmärksamheten.

På sätt departementschefen påpekat, hava förslag om berörda arvodesförhöjning upprepade gånger under senare år varit föremål för riksdagens behandling, 1912 och 1914 i anledning av enskilda motioner och 1913 på grund av Kungl. Maj:ts proposition.

Det huvudsakliga skälet för riksdagens hittills intagna, avvisande hållning till denna fråga har varit, att, såvitt utrett och känt varit, någon svårighet icke yppats att med hittillsvarande löneförmåner anordna effektiv kontroll och erhålla för uppdraget lämpliga personer i tillräcklig mängd.

I nu förevarande sammanhang har kontrollstyrelsen erinrat, att de alltjämt upprepade, med ökad styrka från kontrollörerna gjorda framställningarna om arvodesförhöjning dock vittnade om en tilltagande misstämning inom kåren, som ej borde förbises. Givet vore, att ett tillmötesgående från statens sida i förevarande hänseende kunde förväntas medföra ökat arbetsintresse hos kontrollörerna, vilkas vaksamhet under den långa dagliga tjänstgöringen vore av ej ringa vikt för en fullt effektiv kontroll. För övrigt har kontrollstyrelsen ansett de under senare åren, även frånsett den närvarande dyrtiden, konstant stegrade levnadskostnaderna tillräckligt motivera en höjning.

Departementschefen har väl funnit sistnämnda omständighet icke enbart vara avgörande vid frågans bedömande. Men det finge ej förbises, att, såsom ock kontrollstyrelsen påpekat, sockerkontrollörernas arbete, ehuru därför ej erfordrades särskilda kvalifikationer, dock vore av den art, att, därest det utfördes ej blott utan försumlighet utan även med allvarligt intresse, detta komme statsverket till godo i form av en effektivare kontroll. Givet vore emellertid, att detta arbetsintresse i större eller mindre mån bleve lidande, om kåren kände sig arbeta under otillfredsställande ekonomiska förhållanden. Det vore därför även ur synpunkten av statsverkets egen direkta fördel lämpligt att nu tillmötesgå ifrågavarande befattningshavares begäran om arvodesförhöjning.

I betraktande av vad sålunda och i övrigt i ärendet förekommit har utskottet ansett den föreslagna arvodesökningen böra beviljas.

Beträffande vad Kungl. Maj:t i övrigt genom förevarande proposition föreslagit har utskottet icke funnit anledning till erinran eller vidare yttrande.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 316, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 6, 9, 11, 18, 19,

20, 25 och 30 §§ i förordningen den 11 oktober 1907
angående beskattning av socker, måtte av riksdagen
bifallas.

Stockholm den 22 maj 1917.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.
